

Årets gang i Lokalarkivet for Thyholm og Jegindø

Ved Karin Elkjær

Vi oplever flere og flere henvendelser på arkivet, især efter at vi er begyndt at registrere i Arkibas (Arkiv.dk), så det er vi ganske fornøjede med.

Vi har fået mere rutine i arbejdet med Arkibas, og nu er vi nået til fotos og arkivalier, der har ligget længe uden at blive registreret.

Vores princip er, at det materiale vi får ind løbende, bliver straks registreret og hvis der er mere tid, arbejder vi os ned i de bunker, der har ligget i mange år.

Vi har især mange fotos liggende, som vi forsøger at finde beliggenhed på og datering - personfotos lige så.

Her er et eksempel på en gammel gård, vi ingen oplysninger har på. Muligvis fra Jegindø.

Kender nogen stedet og gården vil vi gerne modtage oplysningerne på fotoet.

Thyholm Egnsmuseum

33. årsberetning 2023

Af Herman Rømer

Ja, sådan har der stået under overskriften i 15 år. Første gang i 2008. Umidledbart før stod der, Poul Hansen. Mere om det i et ”efterskrift.”

Nu gælder det årsberetningen for 2022 - 2023, som bliver min sidste, idet ledelsen af museet er lagt i andre hænder.

Det lykkedes efter coronaen at komme i gang med åbningen af museet i sommerperioden. Dog måtte vi igen lukke ned til jul.

Men i 2022 åbnede vi til påske, som vi plejer, og minsandten om vi ikke kunne fortsætte uhindret året ud.

Sommeren og efteråret gav pænt besøg. Efterårsferien var ikke så velbesøgt som tidligere. Hvad kan museet gøre for også at gøre denne åbningstid tiltrækkende?

Vi afholdt som sædvanligt et bestyrelsesmøde om efteråret, men med den tilføjelse til dagsordenen, hvad vi skulle gøre ved museets 30-års jubilæum? Vi blev enige om at afholde et kombineret jule-/jubilæumsarrangement 2. adventsweekend, som et gratis åbent hus-arrangement.

Det blev en succes, idet ca. 200 besøgte museet, blandt dem en del, der ikke tidligere havde besøgt os ved vores julearrangementer. Er det en ide, vi fremover skal gentage? Pr-værdien er ikke at kimse ad.

Personalet sluttede festen af med en ”julefrokost”, hvortil Karen havde lavet lagkage som ”afskedsgave” for sin periode som frivillig på museet. Hun har bl.a. ledet det særdeles vigtige registreringsarbejde, holdt orden i arkivet og på loftet, samt tilføjede oplysninger til mange genstande. Det er bl.a. det, der gør os til et museum. Bliver tingene ikke registreret, men blot sat ind, har vi ikke et museum, men en samling af gamle ting, som i værste fald kan ende som en rodebutek!! Håber nogen vil føre dette arbejde videre (for at lette overgangen har Karen lovet at hjælpe til i begyndelsen).

Husk! Alt arbejde på museet, er vigtigt!!

Efter afslutningen på åbningssæsonen har vinterhalvåret stået i rengøringens og reparationens tegn.

Der er skiftet håndvask og lavet reparationer på handicaptolettet, og rengøringen har fået en ekstra overhaling af bl.a. vores flittige havedamer.

Undertaget i laden er blevet repareret, så det ikke drypper ned på vores fine Ferguson. Vi har vedtaget at forny sydvinduet i gavlen på Højenloft. Kaj Borgholm har lovet at give et tilbud på ny vestport i laden og ny dør i skolen.

Bestyrelsen konstituerede sig i foråret med Anna Fomsgaard som formand (se endvidere museets hjemmeside).

Der er lavet en fin udstilling i atelieret med malerier af afdøde thyholmske malere, Vita Sørensen og Knud Brisson. Kirkegangen, der i øvrigt ikke tidligere er blevet omtalt, er nu næsten fyldt op, idet der er udstillet gamle messehagler.

Kirkegangen fortjener opmærksomhed. Bl.a. er korbuekrucifikset en interessant historie (se mere i Egnshist. Årbog 2005 side 68.)

Udflugten, der har ligget lidt i dvale p.g.a. coronaen, går i år til Ulfborg, VW- og retromuseum.

Sidste nyt – ”årets fund” (eller genfund) - er opmålingen af ejertavlen på sydgavlen af bygningen lige før indgangen. Nu kan vi igen finde navnene på museets tidligere ejere. Opmålingen er lavet af Lisbeth Gottenborg og er bestandig, da der er brugt betonmaling. Flot stykke arbejde!

Da beretningen her, som nævnt er min sidste, har jeg lovet min afløser, Anna Fomsgaard at komme med et lille efterskrift.

Som jeg husker det:

Det stod absolut ikke skrevet nogen steder, at jeg skulle være museumsmand. Da man fra kommunen henvendte sig og spurgte, om jeg ikke ville repræsentere kommunen i bestyrelsen, sagde jeg nej, - dog med den tilføjelse, at man evt. kunne spørge mig, når jeg gik på pension.

Om det var kommet Poul Hansen for øre, skal være usagt, men der gik kun ganske kort tid, efter jeg var holdt i skolen, før jeg blev ringet op af Poul som sagde: ”Jeg har hørt.....”. Bordet fangede, jeg sagde ja! Banen var allerede kridtet op. Som den effektive mand Poul var, havde han allerede placeret mig i bestyrelsen. Jeg skulle afløse Anton Gadegaard, der ønskede at træde ud.

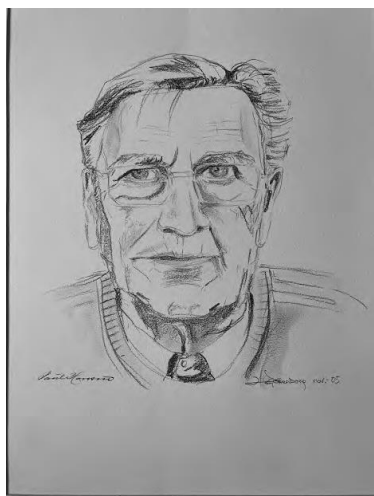
Sådan kom det imidlertid ikke helt til at gå, for pludselig døde Håkon Rysgaard og efterlod dermed en plads i bestyrelsen.

Jeg gik naturligvis til begravelse, da jeg var nabo og havde kendt Håkon i mange år. Til begravelsen var også Poul Hansen og flere af museets frivillige og bestyrelsesmedlemmer. Da mindesammenkomsten var forbi, kaldte Poul Hansen på os og sagde, at nu da bestyrelsen var samlet, syntes

han, vi skulle benytte lejligheden til at konstituere os. Jeg blev valgt ind i bestyrelsen som næstformand, og Anton Gadegaard

indvilligede i at fortsætte lidt endnu – jeg kom jo til at erstatte Håkon Rysgaard. Praktisk!

Det blev en god og interessant tid. Jeg blev grebet af arbejdet. Museet var jo etableret, og der var så mange ting på museet, der mindede om ting, jeg kendte fra mit barndomshjem. Selv stuehuset og ladebygningen med dens fantastiske bjælkekonstruktion kunne jeg nikke genkendende til.

*Poul Hansen (1935 -2008)
Tegnet af Lisbeth Gottenborg.*

*Kresten Rusbjerg (1918 - 2010)
Tegnet af Lisbeth Gottenborg*

Jeg fik et nært samarbejde med Kresten Rusbjerg og Poul Hansen, der var to af hovedmændene bag etableringen af museet. En ting der prægede projektet var, at de frivillige gik til arbejdet med lyst og energi. Kresten var meget museumsinteresseret og gav mange ting af sin private samling til museet – en god begyndelse.

Poul Hansen var idemanden og den, der skaffede midlerne. Han havde en ukuelig optimisme og gav ikke så let op. For som han sagde: ”Et nej behøver jo ikke altid betyde nej, det kan jo være, det betyder måske!!” Det er min erfaring, at Poul Hansens navn og formulering gav respons i en ansøgning, når museet søgte donationer til reparationer og etablering af nye ting.

Det vil føre for vidt at komme ind på alle de tiltag, der er sket på museet i Pouls tid og efter hans død i 2008, men DVD-projektet og etableringen af Wilsehaven efter Krestens død i 2010 bør nævnes.

Æret være begges minde. De hviler nu deres bene ved siden af hinanden på Sønderbjerg kirkegård.

Til slut har jeg kun at sige, at alle de gode ting, der er sket og sker på museet, kun lader sig gøre, når man har nogle dygtige og engagerede frivillige medarbejdere. Og tak for det!

Karen og jeg vil derfor benytte lejligheden til at sige tak til alle museets medarbejdere for nogle dejlige år sammen med jer. Tak for samarbejdet. Pas godt på museet – det er en perle!!

Generalforsamling 2024

for Egnshistorisk Forening
afholdes i Midtpunktet

torsdag den 22. februar kl. 19.30

(datoen KAN ændres, så følg med i Ugeavisen)

Hvidbjerg Bank
www.hvidbjergbank.dk

Året der gik 2022

Jegindø Fonden

På vegne af Jegindø Fonden bestyrelsesformand Helle Sigh

Efter en lang periode præget af Corona, nedlukninger og efterdønningerne heraf, summer Jegindø Havn atter af liv og inviterer både lokale og turister til at tage ophold og nyde det autentiske havnemiljø, fjorden og ikke mindst Det lille Fiskerimuseum, ”Æ Fywerhus”.

”Æ Fywerhus” blev opført som bøde- og redskabsskur for limfjordsfisker og husmand Iver Holm i 1911, da han begyndte at fiske med bundgarn. Dengang var der ingen havn, og derfor er huset placeret ved en af øens mange naturlige landingspladser. Det ligger nær stedet, hvor Iver Holms nu nedrevne ejendom lå.

Ifølge historiker Christian Ringskou var der tidligere cirka 25 af denne slags bøde- og redskabshuse rundt omkring på Jegindø. Det eneste, der er forandret ved ”Æ Fywerhus” siden 1911, er taget, der oprindeligt var træspåner beklædt med tjæret pap, men som i 1952 blev udskiftet med eternit. Huset står således næsten helt autentisk som et minde om den fjordfiskerkultur, som engang prægede Jegindø.

Den gamle fiskeritradition, der har kendetegnet Jegindø gennem årene, er væk! Redskabshuse, fjordhuse, bødehuse og de effekter, der hører til, vil således i fremtiden være de eneste elementer i limfjordslandskabet, der minder os om et markant stykke kulturhistorie.

Huset har fungeret som museum siden 1989, efter det blev overtaget af ”Jegindø Fonden til bevarelse af gamle redskabshuse på Jegindø.” Siden har fonden også opført en kopi af et gammelt bødehus, ”Æ Bøe’hus”, samt købt det nordligste hus ved havnen, ”Æ Gåe’hus.” Jegindø Fonden modtager lidt støtte af Struer Kommune, men er ellers drevet af frivillige.

Bevaring i svære forhold

Vejr og vind på vores egen gør bevaring af vores fælles kulturarv, der befinder sig ude, vanskeligt. Den nedbrydes langsomt, men sikkert. Det er et grundvilkår, som Jegindø Fonden og andre foreninger og institutioner, der arbejder med kulturarv, må forholde sig til.

De tre huse har længe trængt til en make-over. Derfor har Fonden påbegyndt en udvendig restaurering af husene. I foråret 2023 stod Æ Fywerhus endelig færdigrestaureret med nye sider, nye vinder og nymalet i sin karakteristiske, lyseblå farve. Et restaureringsarbejde, der kun har kunnet lade sig gøre ved hjælp af de fantastiske frivillige ildsjæle og Struer Museum, der hjælper Jegindø Fonden med at bevare det lille fiskerimuseum.

De genstande, der er beliggende i udeområder, såsom åleruser, ålekasser, vogn mm. kan vi desværre ikke redde. Her er der taget en beslutning i samråd med konserveringseksperter, at Fonden ikke kan forhindre nedbrydningen af genstandene. Strategien er derfor et kontrolleret forfald, hvor Fonden udbedrer skader, så længe det er muligt. Herefter vil genstandene blive fjernet og erstattet, når de er for nedbrudte.

Det maleriske miniatuermuseum

I 2022 udarbejdede Struer Museum nye udstillinger, der skal gøre gæsterne klogere på Jegindø og limfjordsfiskeriets kulturhistorie.

Udstillingerne skal pirre til gæsternes nysgerrighed. Få gæsterne til at gå på opdagelse i den hemmelige verden, der gemmer sig inde i halvmørket bag museets fire vægge.

Genstande, film og tekster fortæller om Jegindø-fiskeriets udbredelse. Om havboernes tilkomst til øen i forbindelse med gennembruddet af Agger Tange 1825 og tiden herefter. Nogle var på flugt fra havets hærgen og overbefolkning, mens andre blot håbede på et bedre liv på en ny egn. Havboerne kendte limfjordslandet fra sommerfiskeriet, og det blev afgørende for valget af deres fremtidige hjem. Den første havfisker bosatte sig permanent på Jegindø i 1841, og i perioden 1863-1868 flyttede 29 personer hertil alene fra Harboøre. Blandt Harboøre-slægterne, der flyttede til øen, var kendte navne som Hav, Rønn, Vrist, Lyng, Stausholm, Trillingsgaard, Noer, Kyndi og Flyvholm.

Der fortælles om ulovligt fiskeri og statslig regulering. Udstillingen går desuden tæt på menneskene og fortæller bl.a. om iværksætter og fisker Søren Vrist (1866-1944), om fisker Jens Sund (1898-1990) og om hverdagslivet for fiskere på Jegindø gennem tid.

Fremtiden

Jegindø Havn står overfor store forandringer både i forhold til havneanlægget, men også på selve området, hvor museet ligger. Et visionskoncept for området er udarbejdet af arkitektfirmaet LabLand i 2021, bestilt af Struer Kommune og med inddragelse under forløbet af alle

Æ Fywerhus.

borgere på Jegindø. I de kommende år skal konceptet konkretiseres og realiseres.

Æ Fywerhus er et stort aktiv på havnen og skal udvikle sig i takt og i sammenspil med havnen. Jegindø Fonden ser frem til at skulle indgå i dialog også om anvendelse af de to huse, ”Æ Bøe’hus” og ”Æ Gåe’hus”, med foreningen Fælleshavnen, så der skabes nye aktiviteter og endnu mere liv og fremgang på øen.

Bestyrelsens beretning i årsskriftet 2023

Ved Anton Lyhne

Egnshistorisk Forening for Thyholm og Jegindø har igangsat et arbejde med at revidere foreningens vedtægter. Det er en nødvendig proces i en frivillig forening, der skal stå på mål for kritik fra lovkyndige. Så selv om vi synes, de gamle vedtægter er gode nok, må vi alligevel opdatere dem på den kommende generalforsamling.

Det har ikke så meget at gøre med foreningens daglige liv. Vi har stadig det samme formål, og vi har stadig godt 330 medlemmer. En del møder op til arrangementerne, og alle glæder sig til Årsskriftet!

Vores beretning strækker sig over tiden august '22 til august '23, fordi teksten skal indleveres til redaktionen i god tid. Derfor vil vi først nævne et arrangement 7. oktober i samarbejde med Biblioteket og Bibliotekets Venner: En fin aften med forfatteren Knud Jakobsen, der fortalte om "Krigs-

helten fra Agger", der var med til at udvikle det moderne hangarskib

Årsskriftet 2022 blev uddelt ved efterårsmødet 17. november, hvor vi havde Villy Dall fra Museum Thy til at fortælle om "lægen, der vaskede hænder": P.W. Heiberg fra Thisted. En grundig research fra Villy Dalls side – som altid.

Helle Sigh, nyudnævnt leder på Struer Museum, var det livgivende element som taler ved generalforsamlingen 23. februar i år. Sprudlende og mangesidigt fortalte hun om sine erfaringer og visioner ud fra overskriften: "Ud af elfenbenstårnet". Hun kommer til at sætte sit præg på museumslivet i Struer Kommune.

Ved valget gik Merete Lyhne ud af bestyrelsen efter mange år som meget aktiv og dygtig sekretær. I stedet blev Anton Lyhne valgt ind – så kan han jo spørge, hvordan vi plejer at gøre.

Medlemskontingentet fastlægges vi på februars generalforsamling, men vi opkræver det først ved udsendelsen af Årsskriftet. Derved sparer vi en del penge i porto. Det kan lyde lidt akavet, men det fungerer, siger kassereren. Vi valgte at tage på den årlige sommerudflugt netop til Struer Museum, hvor Helle Sigh tog imod og fortalte om renovering og planer. Hun bemærkede, at Thyholm også er en del af Struer Kommune, og at det var

*Bestyrelsen den 15.8:
Bagerste række fra venstre: Anton Lyhne, Victor Nielsen,
Hans Brogaard og Frank Kristensen.
Forrest: Birthe Højgaard og Ejner "Daffy" Sørensen.
Fraværende: Kirsten Vang Riis.
(Foto: Privat.)*

vigtigt at få hele kommunen med i museets virke. Vi fik lov at komme ind i Buchholtz' hus, der er under renovering (og skal have den rigtige blå farve på væggene!), og vi brugte lang tid på B&O-kælderen og på billedudstillingen "Flugt".

Egnshistorisk Forening og Egnsmuseet Apotekergården hjælper hin-anden med to praktiske opgaver: vedligeholdelse af den meget besøgte Mauritiuskilde ved Serup Strand (desværre også nødvendigt på grund af uvelkomne gæster) og Bjørndaltårnet, hvor der nu er kommet et par nye borde-/bænkesæt.

I november udkommer Årsskrift 2023, og ved samme møde har vi aftalt med sognepræst Thomas Frøkjær, at han skal komme og fortælle om originaler og skæve eksistenser i sin barndoms Heltborg. Han har skrevet en underholdende bog, der hedder "Tak for'ed!" med sine historier fra 60'erne.

Når vi kommer ind i 2024, er vi i 50-året for foreningen, og vi vil derfor satse på et særligt jubilæumsskrift. Årsskriftet har fyldt meget i alle årene og været talerør for både Arkivet og aktive medlemmer og læsere. Redaktionen har kun haft to ansvarshavende redaktører: Poul Møller og Anna Fomsgaard, hvilket i sig selv er en bedrift.

Vi ser frem til at fejre jubilæet i 2024. Startskuddet bliver 22. februar ved næste års generalforsamling. Vores dejligt aktive bestyrelse lægger sig i selen for at vise, at vi på Thyholm og Jegindø har interesse og respekt for historien og de historiske værdier.

Støt det lokalhistoriske arbejde ved at blive medlem af foreningen.

Årskontingentet er 125 kr. inkl. årsskriftet.

Kontingentet kan ud over at indbetales /overføres til foreningens konto i Hvidbjerg Bank, også indbetales til kassereren.

Medlemstegning kan ske ved henvendelse til kassereren, på arkivet eller til et af bestyrelsesmedlemmerne.

Redaktionsudvalget modtager gerne artikler eller forslag til artikler til årsskriftet.

Angiv venligst kilder i færdige artikler, hvis sådanne er brugt.

Redaktionsudvalget vil gerne sige tak for den store hjælp vi har fået af frivillige til indskrivning og korrekturlæsning af tekster med mere.

Billeder:

Redaktionsudvalget modtager også gerne billeder fra Thyholm – det være sig nye som gamle, som viser begivenheder, bygninger samt fra diverse arrangementer. Billederne ønskes gerne til låns, så scanner vi selv. Vi modtager også billeder pr. mail, de skal dog gerne være scannet i en god kvalitet (omkring 1 mb.) Henvendelse herom kan rettes til redaktionsudvalget – for kontakt, se adresseliste.

Adresser og telefonnumre

Lokalarkivet

Midtpunktet Thyholm,
Rughavevej 5, 7790 Thyholm
www.thyholmlokalarkiv.dk
thyholm.lokalarkiv@struermuseum.dk

Arkivets åbningstider

Tirsdage i ulige uger kl. 14.00 - 16.00.
eller efter aftale med en af de frivillige (se nedenfor).
Lukket i alle skoleferier.
Arkivar: Karin Elkjær vil være tilstede tirsdagene i ulige uger.

Frivillige

Tage Jepsen Tlf. 97 87 13 83 tage@s-jepsen.dk
Christen Gade Tlf. 40 52 87 86 chr.gade@live.dk
Victor Nielsen Tlf. 20 16 07 45 victor_nielsen@hotmail.com

Thyholm Egns museums bestyrelse

Anna Fomsgaard, formand Tlf. 40 14 80 92
anna@fomsgaard-larsen.dk
Per O. Bach, Gl. Færgevej 5, Oddesund S, kasserer Tlf. 20 41 55 36
2old4y@mail.dk
Birthe Højgaard, Drosselvej 16 Tlf. 29 26 51 90
bqhojgaard@gmail.com
Bjarne Bentzen, Søndbjerg Strandvej 8 Tlf. 51 55 64 80
beske72@gmail.com
Berith D. Olesen, Lavbjervej 3, Serup Tlf. 26 93 47 28
berith.olesen@hotmail.com
Vibeke R. Jensen, Jegindø Tlf. 20 97 92 21
vibekerusbjerg@gmail.com

Egnshistorisk Forening

Birthe Højgaard, Drosselvej 16, formandTlf. 29 26 51 90
bqhojgaard@gmail.com
Hans Brogård, Søndergade 42, næstformandTlf. 21 95 15 58
fam.brogaard@live.com
Victor Nielsen, Søndervænget 4, kassererTlf. 20 16 07 45
ellen-victor@outlook.dk
Ejner "Daffy" Sørensen, Møllegade 25, LyngsTlf. 50 73 86 48
Kirsten Vang Riis, Bjørndalvej 11, UglevTlf. 21 23 23 87
kirstenvangriis@gmail.com
Frank Kristensen, Kongevejen 31, JegindøTlf. 29 44 95 23
k.frank@jubii.dk
Anton Lyhne, Kappelvej 1, sekretærTlf. 21 35 98 71
antonlyhne@gmail.com

Årsskriftets redaktion

Berith D. Olesen, SerupTlf. 26 93 47 28
berith.olesen@hotmail.com
Poul Michelsen, JegindøTlf. 42 43 63 52
poulmichelsen@hotmail.com
Elsa Hilligsøe, HvidbjergTlf. 51 22 79 02
dik4@gmail.com
Niels Odgaard, UglevTlf. 28 90 09 35
Anton Lyhne, HvidbjergTlf. 21 35 98 71
antonlyhne@gmail.com
Anna Fomsgaard (ansvarshavende)Tlf. 40 14 80 92
egnshist-thyholm@outlook.com